

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03> (дата обращения : 12.12.2014). — Заголовок с екрана.

7. Проект ПБУ "Учет вознаграждений работникам" [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://buhmobil.ru/useful/PBU/trudpbu/> (дата обращения : 12.12.2014). — Заголовок с экрана.

УДК 658.14

Яремик Христина

к.е.н., доцент

Українська академія друкарства

м.Львів

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація

В статті розглянуто основні проблеми оцінки фінансового стану підприємства. Запропоновано напрями вдосконалення оцінки фінансового стану згідно форм фінансової звітності, передбачених Н(С)БО 1.

***Ключові слова:** фінансовий стан, коефіцієнти, оцінка, ліквідність, нормативні значення, групування.*

В умовах кризового стану розвитку економіки України особливої актуальності набуває оцінка фінансового стану підприємства.

Результати проведеної оцінки фінансового стану сприяють розробленню фінансової політики підприємства та дозволяють визначати напрями підвищення ефективності його фінансово-господарської діяльності.

Питання оцінки фінансового стану підприємств розглядалися в наукових працях: І.О. Бланка, Ф.Ф.Бутинця, А.І. Ковальова, Л.А.Лахтіонової, А.М. Поддєрьогіна, В.В.Сопко, Г.В. Савицької, Р.С. Сайфуліна, А. Д. Шеремета та ін.

Для оцінки фінансового стану підприємства важливим є визначення самого поняття «фінансовий стан підприємства». Фінансовий стан підприємства - сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, реальні й потенційні фінансові можливості підприємства [5]. Це визначення згідно нормативного документа не є єдиним, але на нашу думку найбільш загальним серед різноманітних трактувань, які наведені в науковій літературі.

При оцінці фінансового стану підприємства застосовують значну кількість аналітичних коефіцієнтів. Розрахунок фінансових коефіцієнтів ґрунтується на визначенні співвідношення між окремими рядками звітності. Методика такого аналізу полягає у порівнянні отриманих коефіцієнтів за звітністю підприємства із середньогалузевими, оптимальними або аналогічними значеннями діяльності підприємства за ряд років. В зарубіжній та вітчизняній практиці відсутній

єдиний підхід до формування системи показників оцінки фінансового стану підприємства.

Проблеми проведення оцінки фінансового стану з використанням коефіцієнтів відзначаються в літературних джерелах: вплив інфляції на показники фінансової звітності, що унеможлиблює проведення порівняльного аналізу за тривалий період; вплив застосування різних методів бухгалтерського обліку на зміну результатів порівняльного аналізу; різна інтерпретація показників; складність проведення оцінки окремого показника [3, с.70].

Ряд авторів [1, 4] підкреслюють недосконалість коефіцієнтного аналізу фінансового стану. Серед недоліків виокремлюють: наявність тісного взаємозв'язку між показниками; недосконалість розрахунку коефіцієнтів; статичний характер коефіцієнтів, що розраховуються; відсутність відмінностей у граничних значеннях коефіцієнтів відповідно до сфери діяльності; відсутність в нормативних документах щодо оцінки фінансового стану підприємств єдиного підходу до побудови системи показників; відсутність або недостатнє обґрунтування граничних значень більшості із розглянутих показників; запозичення граничних значення показників із зарубіжної практики, що не відображає реальних умов функціонування підприємств; застосування різних методичних підходів при розрахунку показників.

Основним джерелом інформації для фінансового аналізу є фінансова звітність підприємства. У 2013 році згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» введено в дію нові форми фінансової звітності. Відбулися зміни у структурі балансу як основного джерела інформації про фінансовий стан підприємства, зокрема змінено кількість розділів в активі з чотирьох на три, внаслідок віднесення витрати майбутніх періодів у повному обсязі до другого розділу. Доходи майбутніх періодів у повному обсязі включено у другий розділ пасиву «Поточні зобов'язання і забезпечення», виділено четвертий розділ у пасиві балансу «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття». Вказані зміни в складі фінансової звітності підприємства обумовлюють необхідність їх врахування в процесі оцінки фінансового стану підприємства.

Зміни в структурі балансу повинні знайти відображення в процесі аналізу ліквідності балансу, що проводиться шляхом порівняння величини платіжних засобів (активів), які згруповані за рівнем ліквідності з сумою зобов'язань (пасивів), які згруповані за терміновістю їх сплати.

Однак проблемним є відсутність в економічній літературі єдиного підходу до складу кожної з груп при групуванні активів за ступенем ліквідності та пасивів за термінами погашення. Зокрема, виявлено розбіжності стосовно віднесення до певних груп активів необоротних активів, утримуваних для продажу та групи вибуття, а також щодо віднесення до певних груп пасивів зобов'язань пов'язаних із необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття.

Такі автори, як Ахновська І.О., Тофан А.Л. [2], Тютюнник Ю.М. [7, с. 278-279] пропонують включати необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття до складу важко ліквідних активів. На наш погляд, такий підхід не

можна вважати однозначним, бо вказані активи у випадку їх виведення із експлуатації з метою продажу згідно П(С)БО відображають на рахунку 286. В зв'язку з цим, вважати їх важко ліквідними в даному випадку є некоректним. Аналогічна ситуація стосується зобов'язань пов'язаних із необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття.

Не поділяють вищевказаного підходу до групування активів за ступенем ліквідності автори Тринька Л.Я, Іванчук О.В, які рекомендують віднести необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття до складу повільно ліквідних активів [6, с.153].

Таким чином, при формуванні груп з метою аналізу ліквідності балансу доцільно вносити зміни до їх складу з врахуванням даних бухгалтерського обліку, точніше з врахуванням економічного змісту господарських операцій. Зокрема у випадку списання необоротних активів їх слід відносити до складу важко ліквідних, а у випадку їх реалізації до складу повільно ліквідних.

Крім цього в економічній літературі відсутній однозначний підхід, щодо віднесення до певних груп активів витрат майбутніх періодів та відповідних груп пасивів доходів майбутніх періодів. В «Балансі (Звіті про фінансовий стан)» (форма 1) витрати майбутніх періодів відображено в складі оборотних активів, що обумовлює їх віднесення до складу повільно ліквідних активів і більш відповідає їх економічному змісту.

Що стосується дебіторської заборгованості, яка за терміном заставлення становить 12 і більше місяців, вона не може вважатися повільно ліквідним активом. Тому при розрахунку показника проміжної ліквідності необхідно виконати аналіз дебіторської заборгованості за термінами виникнення та оцінити реальність її перетворення на грошові кошти.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності в умовах кризових явищ в економіці здебільшого не досягає меж нормативних значень передбачених діючими методиками. В умовах інфляції використання показника абсолютної ліквідності не вважається доцільним, оскільки підприємству не вигідно акумулювати кошти на рахунках. Потребує обґрунтування нормативне значення коефіцієнта загальної ліквідності, з врахуванням сфери діяльності, тривалості операційного циклу, структури та якості активів, що дозволить більш реально оцінити прогностичні платіжні можливості підприємств на відносно віддалену перспективу.

В загальному система показників повинна забезпечити достовірну оцінку поточного та перспективного фінансового стану підприємства та прийняття ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Котляр, М.Л. Оцінка фінансової стійкості підприємства на базі аналітичних коефіцієнтів [Текст] / Л.М. Котляр // Фінанси України. – 2005. – № 1. – С. 113-117.
2. Ахновська, І.О. Методичний підхід до оцінки фінансового стану суб'єктів малого підприємництва [Текст] / І.О. Ахновська, А.Л.Тофан // Економічний простір : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ : ПДАБА, – 2012. – № 65. – С. 291-300.
3. Михайлюк, О. Як читати і аналізувати фінансову звітність Проект "Корпоративний розвиток в Україні" [Текст] / О. Михайлюк. – К.: Міжнародна

Фінансова Корпорація, 2004. – 106 с. – Режим доступу: <http://webcache.googleusercontent.com/search>

4. Носова, Є. Система показників оцінки фінансового стану підприємств [Текст] / Є. Носова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка – 2012. – № 138. – С. 53–55.

2. 5. Про затвердження положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації Наказ Міністерства фінансів України від від 26.01.2001 № 49/121. Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 2/23 від 04.01.2013. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01> (дата звернення 1.12.14). — Назва з екрана.

6. Тринька, Л.Я. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. посібник /Л.Я. Тринька, О.В. Іванчук (Липчанська). – К. : Алерта, 2014. – 768с.

7. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз [Текст] : навчальний посібник / Ю.М. Тютюнник. – Полтава, 2014. – 358 с.

